

การจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1*
ARRANGEMENT OF THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT BY
EDUCATIONAL ADMINISTRATORS UNDER THE OFFICE OF THE
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA, NAKHON RATCHASIMA
AREA 1

อรรถวิทย์ นิธิวรเกียรติ¹ และ กฤษฎา วัฒนาศักดิ์²

Atthawit Nithiworakiat¹ and Kritsada Wattanasak²

¹⁻²คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา นครราชสีมา

¹⁻²Faculty of Education, Nakhon Ratchasima College, Nakhon Ratchasima, Thailand

Corresponding Author's Email: 6604033202116@nmc.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.ศึกษาและเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ที่จำแนกตามตำแหน่งและขนาดของสถานศึกษา และ2.ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารการจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวน 325 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซ์และมอร์แกนและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.60 - 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ่ ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
2. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งและขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

* Received 12 May 2025; Revised 21 May 2025; Accepted 22 July 2025

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารการจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ดังนี้ ควรส่งเสริมบรรยากาศที่ร่มรื่น อำนวยความสะดวกและรักษาความปลอดภัยในห้องเรียนที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ สร้างแรงจูงใจ ความกระตือรือร้น และความสามารถของผู้เรียน รวมถึงส่งเสริมให้บุคลากรให้มีความเอื้อเฟื้อช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และมีการมอบหมายงานให้เป็นไปตามความเหมาะสมกับความสามารถ

คำสำคัญ: การจัดสภาพแวดล้อม, ผู้บริหารสถานศึกษา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1

Abstract

This research aimed to 1. Study and compare the school environment management of administrators under the Office of the Primary Educational Service Area 1, Nakhon Ratchasima, classified by position and size of the school, and 2. Study the development guidelines for school environment management of administrators under the Office of the Primary Educational Service Area 1, Nakhon Ratchasima. The sample group used in the research was 325 administrators and teachers. The sample size was determined according to the table of Krejci and Morgan. The research instrument was a 5-level rating scale questionnaire with a consistency index between 0.60 - 1.00 and a reliability value of the entire questionnaire of 0.95. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way analysis of variance, and pairwise differences test using Scheffe's method. The research results found that:

1. The results of the analysis of opinions on school environment management of administrators under the Office of the Primary Educational Service Area 1, Nakhon Ratchasima, were at the highest level overall.

2. The results of the analysis of the comparison of opinions on school environment management of administrators Under the Office of the Primary Educational Service Area, Nakhon Ratchasima Area 1, classified by position and size of the educational institution, overall and in each aspect, there is no difference.

3. Guidelines for the development of the management of the educational environment of administrators under the Office of the Primary Educational Service Area, Nakhon Ratchasima Area 1, as follows: should promote a shady atmosphere, provide convenience and maintain appropriate safety in the classroom to promote creativity, create motivation, enthusiasm and abilities of students, including promoting personnel to be helpful and supportive of each other and assigning tasks appropriately according to abilities.

Keywords: Environmental Stewardship, School Administrators, Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 1

บทนำ

สภาพแวดล้อมสถานศึกษา เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เวลาและสถานที่เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดีสภาพแวดล้อมสถานศึกษามีความสำคัญต่อผู้เรียนและผู้สอน อย่างเช่น สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ ช่วยจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ พัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียน การควบคุมชั้นเรียน เป็นแหล่งทรัพยากรทางการเรียนช่วยเสริมสร้างบรรยากาศในการเรียน สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้เรียนด้วยกัน ความคิดที่ติดมาจากสิ่งแวดล้อมที่ดีสิ่งแวดล้อมที่ดีเป็นภาวะที่ส่งเสริมให้เกิดความคิด การหยั่งรู้ การแก้ปัญหา ความซาบซึ้ง และจินตนาการ เป็นต้น สิ่งดี ๆ เหล่านี้สามารถเกิดขึ้นได้ในภาวะของสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม และการจัดกระทำสิ่งแวดล้อมเป็นการสร้างเงื่อนไขของการเรียนรู้ ให้เกิดสิ่งที่ตั้งใจได้เช่นกัน (ลักขณา สรวิวัฒน์, 2557)

สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่ดี จะก่อให้เกิดบรรยากาศและ คือความรู้สึกที่ดีจะทำให้ นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนเกิดความรู้สึกภูมิใจพอใจสบายใจอบอุ่นใจ รู้สึกในความเป็นเจ้าของและอยากมาโรงเรียน โรงเรียนที่มีบรรยากาศไม่ดีจะทำให้สมาชิกเกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย ห่างเหิน ว่าเหว่ เฉยเมย และไม่อยากมาโรงเรียน การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนสามารถจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ ได้แก่ 1. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ คือ สภาพแวดล้อมที่เป็นวัตถุได้แก่ บริเวณโรงเรียน อาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องประกอบ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ สิ่งซึ่งวัดถึงลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ดี ได้แก่ ความชุ่มชื้น การถูกสุขลักษณะ ความเป็นระเบียบ ความร่มรื่น ความสวยงาม ความสะอาด ความสะอาด 2. สภาพแวดล้อมทางวิชาการ คือ การจัดบรรยากาศการเรียนการสอน ทั้งในและนอกห้องเรียน รวมถึง การจัดบริการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการ ที่จะทำให้นักเรียนได้รับความรู้ ประสบการณ์ได้มากที่สุดภายใต้บรรยากาศที่มีชีวิตชีวา น่าเรียนรู้ สอนสนุก เรียนสนุกครูรักเด็ก เด็กรักครู ไม่มีบรรยากาศแห่งความกลัว วิตกกังวล ทุกคนอยากมา

โรงเรียน และ 3. สภาพแวดล้อมทางการบริหารการจัดการ คือ การดำเนินการใด ๆ ภายในโรงเรียนให้การปฏิบัติงานสำเร็จลงด้วยความร่วมมือร่วมใจของบุคลากร ซึ่งสังเกตได้จากการดำเนินงานอย่างมีระบบ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือเกื้อกูลกันของบุคลากรทุกคนในโรงเรียน รักใคร่กลมเกลียว ยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นมิตรต่อกันสภาพแวดล้อมของ สถานศึกษาทั้ง 3 ด้านนี้ สถานศึกษาอาจมีการจัดและดำเนินงานในด้านต่าง ๆ จำแนกย่อยออกไปแตกต่างกันทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับปรัชญาวิสัยทัศน์ค่านิยมของแต่ละสถานศึกษา (ธนศ ขำเกิด, 2553)

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 มีจำนวน 142 โรงเรียน มุ่งเน้นมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ให้ความสำคัญกับการจัดสภาพแวดล้อม สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ได้ประสบ ปัญหาและอุปสรรคหลายประการในการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ซึ่งพบจากการประเมิน และข้อสรุปของการประชุมเขตของผู้บริหารทั้ง 142 โรงเรียนพบว่า 1. ปัญหาด้านกายภาพ จำนวนอาคารเรียน อาคารประกอบ มีไม่เพียงพอ สภาพห้องเรียนยังไม่เอื้ออำนวยต่อการ จัดการเรียนการสอน 2. ปัญหาด้านวิชาการ ยังขาดการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนทั้งใน และนอกห้องเรียนที่ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน 3. ปัญหาด้านการบริหารและการ จัดการ เนื่องจากการบริหารงานด้านสิ่งแวดล้อมยังไม่มีระบบและงบประมาณที่ได้รับมีน้อยจึง ไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาเท่าที่ควรบุคลากรในสถานศึกษาไม่ค่อยมีส่วนร่วมยังขาดความ ร่วมมือร่วมใจในการจัดทำข้อมูลด้านการจัดสภาพแวดล้อม (แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2566-2570 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1)

จากสภาพปัญหา และเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรสถานศึกษาใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ได้ตระหนักถึงความสำคัญ ของการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการจัด สภาพแวดล้อมสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำนวน 3 ด้านได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้าน สภาพแวดล้อมทางวิชาการ และด้านสภาพแวดล้อมทางการบริหารการจัดการ ซึ่งผลการวิจัย ครั้งนี้ จะเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา ใช้เป็นแนวทางในการ พัฒนาและดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ที่จำแนกตามตำแหน่งและขนาดของสถานศึกษา

3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารการจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

สมมติฐานการวิจัย

1. บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 แตกต่างกัน

2. บุคลากรที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ การจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษากับประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 2,091 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1, 2567)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 325 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Kerjcie and Morgan, 1970) และเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้นโดยใช้ตารางแบ่งชั้น

3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย เรื่อง การจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานวิชาการ จำนวน 1 คน และหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานทั่วไป จำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 3 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 325 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ ตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษามีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert, 1976) จำนวน 45 ข้อ โดยมีความหมาย ดังนี้

5 หมายถึง ผู้บริหารมีการจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ผู้บริหารมีการจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง ผู้บริหารมีการจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ผู้บริหารมีการจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง ผู้บริหารมีการจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เกี่ยวกับแนวทางในการจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1. กรณีแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

3. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืน จำนวน 325 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

3.2. กรณีแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้โทรศัพท์ประสานกับผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้ให้ข้อมูล จากนั้นนัดวันเวลา และสถานที่ เพื่อเตรียมดำเนินการสัมภาษณ์ตามผู้เชี่ยวชาญสะดวก

2. ผู้วิจัยนำหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมาถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

3. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ตามประเด็นที่กำหนดไว้ โดยขออนุญาตบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์ด้วยเครื่องบันทึกเสียง เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ในภายหลัง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับตำแหน่งระดับการศึกษาและขนาดของสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ และร้อยละ

2. วิเคราะห์การจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ทั้งโดยภาพรวม รายด้าน และรายข้อโดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ผู้บริหารมีการจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ผู้บริหารมีการจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ผู้บริหารมีการจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ผู้บริหารมีการจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ผู้บริหารมีการจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งโดยใช้ค่า t – test (Independent samples)

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยใช้ F-test (One way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe')

5. วิเคราะห์เกี่ยวกับแนวทางในการจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 โดยวิเคราะห์ความถี่ ร้อยละ และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

ด้านที่	รายการ	ระดับปฏิบัติ		แปลผล	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ	4.54	.40	มากที่สุด	3
2	ด้านสภาพแวดล้อมทางวิชาการ	4.57	.37	มากที่สุด	1
3	ด้านสภาพแวดล้อมทางการบริหารการจัดการ	4.55	.46	มากที่สุด	2
ภาพรวม		4.55	.37	มากที่สุด	

พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D.= 0.37) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ($\bar{X} = 4.57$, S.D.= 0.37) รองลงมาคือ ด้านสภาพแวดล้อมทางการบริหารการจัดการ ($\bar{X} = 4.55$, S.D.= 0.46) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ($\bar{X} = 4.54$, S.D.= 0.40)

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง

ด้านที่	รายการ	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครูผู้สอน		t	p-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ	4.52	.41	4.55	.39	-.53	.60
2	ด้านสภาพแวดล้อมทางวิชาการ	4.55	.38	4.58	.36	-.61	.54
3	ด้านสภาพแวดล้อมทางการบริหารการจัดการ	4.53	.48	4.56	.45	-.58	.56
ภาพรวม		4.53	.39	4.56	.37	-.63	.53

พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ	ระหว่างกลุ่ม	.02	2	.01	.06	.94
	ภายในกลุ่ม	51.30	322	.16		
	รวม	51.32	324			
ด้านสภาพแวดล้อมทางวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	.01	2	.01	.05	.95
	ภายในกลุ่ม	44.00	322	.14		
	รวม	44.02	324			
ด้านสภาพแวดล้อมทางการบริหารการจัดการ	ระหว่างกลุ่ม	.03	2	.02	.07	.93
	ภายในกลุ่ม	68.99	322	.21		
	รวม	69.02	324			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	.01	2	.00	.03	.97
	ภายในกลุ่ม	45.42	322	.14		
	รวม	45.43	324			

พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

4. แนวทางการพัฒนาการบริหารการจัดการจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ดังนี้

1. ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ควรมีการส่งเสริม และอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนของผู้เรียน และควรมีการส่งเสริมบรรยากาศที่ร่มรื่น เพื่อสร้างแรงจูงใจ และความกระตือรือร้นให้กับนักเรียนในการเรียนการสอน

2. ด้านสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ควรมีการดำเนินการรักษาความปลอดภัยในห้องเรียนที่เหมาะสมกับสถานการณ์ยุคปัจจุบัน เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และ

ความสามารถของผู้เรียนแต่ละบุคคล ทำให้เกิดกระบวนการช่วยกันคิดช่วยกันทำระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ที่จะส่งผลให้บรรยากาศในโรงเรียนที่มีชีวิตชีวา แจ่มใส น่าเรียนรู้

3. ด้านสภาพแวดล้อมทางการบริหารการจัดการ ควรส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษามีความเอื้อเฟื้อช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และควรมีการมอบหมายงานหรือการสั่งการเป็นไปตามสายการบังคับบัญชา และเหมาะสมกับความสามารถ

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ผู้วิจัยได้แยกอภิปรายผลการศึกษาดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสภาพแวดล้อมทางวิชาการ รองลงมาคือ ด้านสภาพแวดล้อมทางการบริหารการจัดการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาทุกแห่งไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง หรือขนาดใหญ่ได้ดำเนินงานจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาภายในสถานศึกษา โดยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สถานศึกษามีการดำเนินงานในการจัดบริเวณ สภาพพื้นที่ และสถานที่ตั้ง อาคารเรียน ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ และห้องสมุด ให้มีความเหมาะสม ด้านสภาพแวดล้อมทางวิชาการ สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนที่ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ของผู้เรียน และด้านสภาพแวดล้อมทางการบริหารการจัดการ สถานศึกษามีการปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อมให้มีความพร้อม หรือการดำเนินการใด ๆ ภายในสถานศึกษาที่จะก่อให้เกิดความสำเร็จบรรลุตามเป้าหมาย ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาเดชา อมรเมธี (สืบจันทร์) (2557) ได้วิจัยเรื่องการบริหารสิ่งแวดล้อมใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดอ่างทอง ผลการวิจัยพบว่า 1. ความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร ที่มีต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดอ่างทอง ทั้ง 3 ด้าน โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และวารุณี ยะวะหาบ (2564) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารสภาพแวดล้อมเพื่อการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดพัทลุง ผลการวิจัยพบว่า (1) การบริหารสภาพแวดล้อมเพื่อการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดพัทลุง ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดตามลำดับ คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่ ด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคคล ด้านความปลอดภัย และด้านการเรียนการสอน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านภูมิทัศน์

2. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาทุกแห่งไม่ว่าจะเป็นตำแหน่งใด ๆ จะต้องดำเนินงานจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาภายในสถานศึกษาได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมด้านทางกายภาพ ด้านสภาพแวดล้อมทางด้านวิชาการ และด้านสภาพแวดล้อมทางการบริหารการจัดการซึ่งสถานศึกษาทุกตำแหน่ง ต้องถือปฏิบัติตามความเหมาะสมของบริบทแต่ละสถานศึกษา ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของนิตยา แก่นพุดม (2561) ได้วิจัยเรื่องการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษของโรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า 5. เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาขนาดใหญ่ของโรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และพระมหาเดชา อมรเมธี (สืบจันทร์)(2557) ได้วิจัยเรื่องการบริหารสิ่งแวดล้อมใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดอ่างทอง ผลการวิจัยพบว่า 2. ผลการวิเคราะห์ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็น ของแบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดอ่างทอง ทั้ง 3 ด้านจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ครูและผู้บริหารที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสิ่งแวดล้อมใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดอ่างทอง ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาทุกแห่งไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง หรือขนาดใหญ่ จะต้องดำเนินงานจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาภายในสถานศึกษาได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมด้านทางกายภาพ ด้านสภาพแวดล้อมทางด้านวิชาการ และด้านสภาพแวดล้อมทางการบริหารการจัดการซึ่งสถานศึกษาทุกขนาด ต้องถือปฏิบัติตามความเหมาะสมของบริบทแต่ละสถานศึกษา ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาเดชา อมรเมธี (สืบจันทร์) (2557) ได้วิจัยเรื่องการบริหารสิ่งแวดล้อมใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดอ่างทอง ผลการวิจัยพบว่า 2. ผลการวิเคราะห์ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็น ของแบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดอ่างทอง ทั้ง 3 ด้านจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า ครูและผู้บริหารที่มีขนาดโรงเรียน ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสิ่งแวดล้อมใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดอ่างทอง ไม่

แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และแพรวฟ้า ไชยสิทธิ์ (2567) ได้วิจัยเรื่องบริหารจัดการสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 2) ผลการเปรียบเทียบผลเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา ตามความพึงพอใจของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อศึกษาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งและขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมสถานศึกษาของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ดังนี้ ควรส่งเสริมบรรยากาศที่ร่มรื่น อำนวยความสะดวกและรักษาความปลอดภัยในห้องเรียนที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ สร้างแรงจูงใจ ความกระตือรือร้น และความสามารถของผู้เรียน รวมถึงส่งเสริมให้บุคลากรมีความเอื้อเฟื้อช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และมีการมอบหมายงานให้เป็นไปตามความเหมาะสมกับความสามารถ

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ควรมีการส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนของผู้เรียน และควรมีการส่งเสริมบรรยากาศที่ร่มรื่น เพื่อสร้างแรงจูงใจ และความกระตือรือร้นให้กับนักเรียนในการเรียนการสอน

2. ด้านสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ควรมีการดำเนินการรักษาความปลอดภัยในห้องเรียนที่เหมาะสมกับสถานการณ์ยุคปัจจุบัน เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และความสามารถของผู้เรียนแต่ละบุคคล ทำให้เกิดกระบวนการช่วยกันคิดช่วยกันทำระหว่างผู้สอนและผู้เรียนที่จะส่งผลให้บรรยากาศในโรงเรียนที่มีชีวิตชีวา แจ่มใส น่าเรียนรู้อย่างยิ่ง

3. ด้านสภาพแวดล้อมทางการบริหารการจัดการควรส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษามีความเอื้อเฟื้อช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และควรมีการมอบหมายงานหรือการสั่งการเป็นไปตามสายการบังคับบัญชาและเหมาะสมกับความสามารถ

3. ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการจัดการสภาพแวดล้อมสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการสภาพแวดล้อมสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

เอกสารอ้างอิง

- ธเนศ ขำเกิด. (2553). การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน. วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 25(2), 317-330.
- นิตยา แก่นพุ่ม. (2561). การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษของโรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์. วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์, 5(1), 63-75.
- พระมหาเดชา อมรมณี (สืบจันทร์). (2557). การบริหารสิ่งแวดล้อมใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอ่างทอง. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- แพรวฟ้า ไชยสิทธิ์ (2567). บริหารจัดการสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12. เรียกใช้เมื่อ 15 กรกฎาคม 2567 จาก <http://www.ratchakitcha.soc.go.th>.
- ลักขณา สริวัฒน์. (2557). จิตวิทยาสำหรับครู. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- วารุณี ยะวะหาบ (2564). แนวทางการพัฒนาการบริหารสภาพแวดล้อมเพื่อการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดพัทลุง. ใน วิทยานิพนธ์. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Dewey, John. (1959). Experience and Education. New York: Macmillan Publishing Company.
- Fisk, R.S. and T.T Russell. (2000). Administration Behavior in Education. 2nd ed. New York: Harper and Row.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement.
- Likert, R. (1993). A Technique for the Measurement of Attitude. Chicago : Rand Mc Nally.